

ZAVIČAJ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 37, godina XIX
maj, 2014.

© Monos 2014

Fragmenti iz historije gračaničkog sporta: vrhunski sportski asovi u kontaktima sa sportistima i sportskim radnicima Gračanice

---

Emir Tihić

Gračanica, relativno manji grad u Bosni i Hercegovini, ima dugu i uspješnu tradiciju u mnogim oblastima života: nauci, kulturi, maloj privredi i sportu. Dala je mnogo značajnih ličnosti – privrednika, inženjera, doktora nauka, umjetnika i drugih koji su postizali natprosječne rezultate u svojim zanimanjima i strukama. Ipak, moramo biti objektivni, pa istaći da su najveći doprinos u popularizaciji Gračanice u Bosni i Hercegovini, bivšoj državi Jugoslaviji i u mnogim gradovima Evrope dali sportisti ovoga grada. Sportski klubovi Gračanice plasirali su se u najviši rang takmičenja na nivou drugih saveznih liga u bivšoj državi Jugoslaviji i u premijer lige u državi Bosni i Hercegovini. Najuspješniji sportisti Gračanice nastupali su u većim klubovima, ali je činjenica da su mnogi imali priliku da igraju sportske susrete u Gračanici ili van Gračanice sa ekipama u kojima su nastupali vrhunski svjetski asovi, osvajači medalja sa svjetskih, evropskih i olimpijskih igara.

Poslije rata, kao prvak BiH, RK „Gračanica“ je igrala i zvanične utakmice u Ligi prvaka i kupu IHF. U ligi za

prvaka Evrope igrali su protiv prvaka Ukrajine „Zaporožja“, a u Kupu IHF protiv „Killa“ iz Njemačke (jedna od najboljih rukometnih ekipa u svijetu), protiv „Lunda“ iz Švedske i „Alborga“ iz Danske. Nažalost, zbog nedostatka sportske dvorane i finansijskih sredstava obadviije utakmice sa „Zaporožjem“ i „Killom“ morali su igrati u gostima.

Osim takmičarskih susreta, naši sportski klubovi imali su kontakte i sa mnogim uglednim svjetskim ličnostima, članovima Međunarodnih sportskih organizacija. Baveći se dugo sportom, a i kao sportski radnik, u više navrata sam postavljao sebi pitanje kakvu je to privilegiju imala sportska Gračanica u odnosu, na primjer, na Živinice, Gradačac, Travnik, Derventu, Prijedor i druge gradove u BiH, da je u svojoj istoriji imala priliku igrati i susretati se sa tolikim brojem vrhunskih sportista, trenara i sudija. S tim u vezi, zaključio sam da su najveću ulogu odigrali, u prvom redu aktivni sportisti, te ljudi koji su organizovali i rukovodili gračaničkim sportom. Ipak, mislim da najveće zasluge je imala naša organizovanost, želja za kontaktima i prijateljstvom, te naš urođeni gračanički mentalitet.

Rekli smo da ima mnogo zaslužnih za vrhunske sportske događaje i popularizaciju Gračanice u svijetu sporta i šire, ali je ipak činjenica da najveće zasluge pripadaju Rukometnom klubu „Gračanica“.

U Gračanici nisu nastupali samo svjetski poznati rukometaši. Bilo je, naravno, i drugih sportista. Tako je početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća u Gračanici gostovao vrhunski šahista Svetozar Gligorić, gostovao je Fudbalski klub „Partizan“ iz Beograda, naši najbolji BiH nogometni klubovi „Željezničar“ i „Sarajevo“, prvakinja Jugoslavije u šahu Amalija Pihajlić, malonogometna ekipa „Crvene zvezde“ iz Beograda, predvođena „Zvezdinim“ legendama–Džajićem, Petrovićem, Aćimovićem i Lazarevićem, gostovali su i prvaci Evrope u košarci „Bosna“ iz Sarajeva, rukometni reprezentativci svojih zemalja iz

Njemačke, Čehoslovačke, Rumunije, Danske, Švedske i Japana. Imamo i podatak da je do 1990. godine u rukometnoj reprezentaciji bivše Jugoslavije nastupilo 291 rukometaš, a da je njih 69 igralo u Gračanici i van Gračanice protiv naših rukometaša. Od njih 69, veliki broj su bili svjetski poznati rukometaši, osvajači medalja. Za naš Rukometni klub, naš grad i našu sportsku javnost, bila je čast nastupati protiv takvih sportskih veličina.

Osim utakmica protiv klubova sa vrhunskim igračima RK „Gračanica“ je imao kontakte i saradnju i sa mnogim uglednim i svjetski priznatim trenerima i rukometnim radnicima i sudijama. Poznata je činjenica da su mnogi vrhunski rukometni suci iz bivše Jugoslavije, koji su sudili svjetska i evropska prvenstva, finalne utakmice za klupskog prvaka Evrope, u nekoliko navrata sudili i utakmice u kojima je nastupao Rukometni klub Gračanica protiv svojih rivala.

U ovom prilogu nešto više ćemo govoriti o jednom broju vrhunskih i svjetski poznatih igrača, koji su igrali protiv RK „Gračanica“ u Gračanici i van Gračanice, o trenerima koji su vodili svoje ekipe protiv RK „Gračanice“ i vrhunskim rukometnim sudijama koji su u nekoliko navrata sudili našem rukometnom klubu.

Rukometaši

Abaz Arslanagić, rođen je u Derventi 1944. godine, profesor tjelesnog odgoja, za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 125 utakmica. Učestvovao je na svjetskim rukometnim prvenstvima 1970. u Francuskoj (bronzana medalja) i 1974. u Njemačkoj (bronzana medalja). Na olimpijskim igrama u Minhen 1972. godine–zlatna medalja. Dva puta nastupao je za reprezentaciju Svijeta. Sa RK „Borac“ Banja Luka četiri puta prvak države i pet puta osvajač Kupa. U 1976. godini bio je sa „Borcem“ prvak Evrope. Proglašen je najboljim golmanom svijeta. Obavljao je i funkciju izbornika reprezentacije Hrvatske,

kao trener radio je u mnogim klubovima, pa i u inostranstvu. Kao golman RK „Dervente“, branio je nekoliko utakmica u Gračanici i u Derventi. Poslije rata kao trener RK „Borac“ vodio je tu ekipu protiv RK „Gračanice“ u premijer ligi BiH. Do današnjeg dana održava kontakte sa bivšim rukometašima i rukometnim radnicima u Gračanici.

Zlatan Arnautović, rođen je u Prijedoru 1956. godine. Za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 150 utakmica. Na svjetskom rukometnom prvenstvu 1986. u Švajcarskoj osvojio je prvo mjesto, na Olimpijskim igrama 1984. godine u Los Anđelosu osvojio je zlatnu, a na Olimpijskim igrama u Seulu, 1988. godine, bronzanu medalju. Rukometnu karijeru započeo je u Prijedoru, a kasnije je nastupao u RK „Borac“ Banja Luka. Kao golman Prijedora nastupao je na nekoliko utakmica u Gračanici i Prijedoru u okviru takmičenja u Republičkoj ligi BiH.

Đorđe Lavrinić, rođen u Komićima (Hrvatska) 1946. godine. Za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 137 utakmica i postigao 468 golova. Nastupao je za RK „Krivaja“ iz Zavidovića. Osvajač je zlatne olimpijske medalje 1972. godine u Minhenu, a na svjetskim prvenstvima 1970. i 1974. bronzane medalje. Oko osam godina igrao je u Njemačkoj, a po povratku bio je igrač i trener RK „Sloga – Bosphor“ Doboj. Prije dolaska Lavrinića u Zavidoviće, RK „Gračanica“ je imala dobre sportske odnose sa „Krivajom“, sa kojom se takmičila u Republičkoj ligi BiH. Kada su Zavidovićani doveli mladog i perspektivnog Lavrinića u svoje redove, željeli su ga predstaviti svojoj publici u jednoj prijateljskoj utakmici i pozvali su rukometaše iz Gračanice da odigraju tu utakmicu. Tako je Lavrinić svoj prvi nastup u dresu „Krivaje“ imao protiv Gračanice. Kasnije je „Gračanica“ odigrala nekoliko teških prvenstvenih utakmica sa „Krivajom“, za koju su nastupali Đorđe Lavrinić i njegov klubski kolega Ivica Dragičević. Nakon tih utakmica, „Krivaja“ osvaja prvo mje-

sto i 1968. godine ulazi u saveznu rukometnu ligu Jugoslavije.

Dr. Nebojša Popović, rođen je u Prijedoru 1947. godine. Za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 115 utakmica i postigao 252 gola. Nastupao je na svjetskim prvenstvima 1970. i 1974. godine, nosilac je zlatne olimpijske medalje 1972. godine u Minhenu. Dva puta nastupao je u reprezentaciji svijeta (u Ljubljani, 1974. i Dortmundu, 1975. godine) Sa RK „Borac“ iz Banja Luke bio je prvak Evrope, 1976. godine. Protiv Gračanice je nastupio u okviru takmičenja Zimske lige 1975. godine u dvorani „Borik“ u Banja Luci. Za dr Popovića je interesantan podatak da je rodbinski vezan za Gračanicu. Kao mladić često je dolazio u Gračanicu svojoj rodbini, staroj porodici Popovića iz Varoši.

Za njegove dolaske u Gračanicu vezan je jedan interesantan događaj. Rukometaši Gračanice redovno su poslije obaveznih treninga na rukometnom stadionu igrali utakmice između „Starih“ i „Mladih“. Za „Stare“ su nastupali braća Šelo–Ibrahim i Ahmet, Branko Ristić, Halid Salihefendić, Boro Žuža i drugi, a za „Mlade“ Halid Duraković, braća Hadžistević–Mili i Predrag, Hajrudin Helić, Salih Ahmetašević i drugi. „Starima“ je uvijek falio šesti igrač u polju, pa su njihovom ekipu dopunjavali i oni koji se nisu bavili rukometom (Osman Karađuz, Zajim Čajić). Pred jednu takvu utakmicu „Starima“ je nedostajao jedan igrač jer na stadionu nije bilo ni Karađuza, ni Čajića. Na tribini je sjedio mladić (bio je to Nebojša Popović), koji im se ponudio da zaigra u njihovoj ekipi, napomenuvši da rukomet trenira u „Borcu“ iz Banja Luke. „Stari“ su ga prihvatili, ali samo nakon desetak minuta igre, Ibrahim Šelo, nezadovoljan igrom mladog Banjalučanina, istjeruje ga iz ekipe, a „Stari“ nastavljaju utakmicu sa igračem manje.

Mnogo godina kasnije, nas nekoliko bivših rukometaša, među kojima je bio i Ibrahim Šelo, našli smo se u Doboju na poznatom rukometnom turniru da gledamo

finalnu utakmicu između „Borca“ iz Banja Luke i „Partizana“ iz Bjelovara. Kad smo došli na terasu starog hotela „Bosna“, gdje su u hladovini odsjeli igrači „Borca“ i čekali finalnu utakmicu, odmah sam prepoznao Popovića, koji je sjedio za stolom sa svojim suigračima. Prišao sam mu zajedno sa Ibrahimom Šelom i naglas, namjerno da svi čuju, rekao mu: „Ibrahime, ovaj momak, kojeg si otjerao iz svoje ekipe zbog slabe igre, postao je doktor, državni reprezentativac i jedan od najboljih pivotmena na svijetu.“ Nakon toga, uslijedio je smijeh na račun Popovića, kojeg su, sjećam se, najviše „podbadali“ njegovi suigrači: Milorad Karalić, Abaz Arslanagić, Miro Bijelić, Momo Golić, a najviše tadašnji trener „Borca“ Vojo Misaljević.

Memnun Idžaković, rođen je 1944. godine u Sarajevu. Za reprezentaciju Jugoslavije odigrao je 35 utakmica i postigao 51 gol. Nastupao je za „Mladu Bosnu“ iz Sarajeva. Iako nije odigrao puno utakmica, nije postigao puno golova za reprezentaciju Jugoslavije, niti je bio osvajač medalja sa svjetskih prvenstava i olimpijskih igara, uvrstio sam ga među najbolje rukometaše prošlosti zato što je bio veliki rukometni talenat, veći od mnogih koji su za reprezentaciju odigrali stotinu i više utakmica, ali nije dostigao njihov nivo samo zato što je bio rukometni boem, što nije bio disciplinovan u igri, što mu je bilo važnije na utakmici napraviti potez koji će publiku dići na noge, nego dobiti samu utakmicu. Imao je puno ponuda od drugih klubova, pa i iz inostranstva, ali je ostao vjeran svom Sarajevu. Nakon završetka igračke karijere, posvetio se sportskom novinarstvu. U jednoj prilici, krajem šezdesetih godina, ekipa „Mlade Bosne“, pod vodstvom Memnuna Idžakovića, na svom povratku iz Zagreba, gdje je odigrala prvenstvenu utakmicu protiv „Medveščaka“, svratila je u Gračanicu i sa domaćinima odigrala prijateljsku utakmicu. Osim Idžakovića, u to vrijeme za „Mladu Bosnu“ nastupali su i Bakir Rudić, Željko Martinčević, Sead Hadžiahmetović, Cakeljčić, te golman Zago-

rac. Stari ljubitelji rukometa u Gračanici i danas se sjećaju te utakmice, atraktivnih poteza Memnuna Idžakovića i jedne akcije cijele ekipe—kada naši rukometaši, naprosto, „nisu znali gdje se lopta nalazi“.

Jasmin Mrkonja, rođen je u Zavidovići-ma, 1958. godine. Spisak vrhunskih svjetskih igrača koji su igrali ili bili vezeni za Gračanicu, zaključujemo s njegovim imenom i to s razlogom. Ovaj rukometaš, osvajač medalje svjetskog prvaka, 1986. godine, bio je najviše vezan za Gračanicu. U ovom gradu proveo je preko 12 godina kao trener RK „Gračanice“ sa kojom je ostvario dobre rezultate, između ostalih i naslov rukometnog prvaka BiH. Upoznao sam ga na juniorskom rukometnom prvenstvu BiH, održanom u Jajcu, 1974. godine. Juniori „Gračanice“ igrali su protiv „Krivaje“ i izgubili rezultatom 9:6. Mrkonja je na toj utakmici postigao 5 golova. Uskoro će kao veliki talent, vidjelo se to odmah, ostvariti blistavu sportsku karijeru. Ubrzo postaje prvotimac, ali i meta rukovodstava velikih klubova, koji su željeli da ga vide u svojim redovima. To je, prvo uspjelo „Metaloplastici“ iz Šabca. Sa Šabčanima postiže vrhunske rezultate, postaje prvak Jugoslavije, dva puta prvak Evrope i standardni reprezentativac. Sa reprezentacijom Jugoslavije, 1980. godine nastupa na Olimpijskim igrama u Moskvi, a 1986. godine osvaja zlatnu medalju na svjetskom prvenstvu u Švicarskoj. U jednom periodu smatralo se da je bio najbolje krilo svijeta. Po mišljenjima mnogih, najbolju utakmicu odigrao je u dresu „Metaloplastike“, 1985. godine, u finalnoj utakmici u Madridu, protiv „Atletiko Madrida“.

Rukometni treneri

Ivan Snoj, rođen je u Zagrebu 1923. godine. Za njega se, s pravom, može reći da je prva ličnost rukometnog sporta u bivšoj Jugoslaviji. Svoj doprinos rukometnom sportu nije dao kao aktivan rukometaš i reprezentativac, ali se afirmisao kao trener, selektor repre-

zentacije, međunarodni rukometni sudija, sportski radnik, član trenerske i tehničke komisije IHF, selektor reprezentacije svijeta. Kao selektor reprezentacije Jugoslavije (1951. – 1978.) osvojio je niz medalja. Osnivač je poznate Jugoslovenske rukometne škole, koja je bila najbolja rukometna škola u svijetu i na kojoj su učestvovali i mnogi rukometni stručnjaci iz cijelog svijeta. Zahvaljujući spomenutoj školi došlo je do uspostavljanja kontakta između Ivana Snoja i RK „Gračanice“. Početkom osamdesetih godina, na jednoj od spomenutih škola rukometa učestvovali su i treneri iz Gračanice. Tom prilikom, a zahvaljujući najviše rahmetli Rami Kujundžiću i Dini Čoliću, uspostavljen je kontakt sa Ivanom Snojem. Kao rukometni stručnjak interesovao se i za male klubove, tražio podatke o njihovom radu i bio je možda i najveći kolekcionar sportskih značaka u svijetu. Jednom prilikom, dok je prisustvovao Dobojskom rukometnom turniru, izrazio je želju da posjeti i Gračanicu. Nažalost, zbog obaveza nije mogao doći, ali su mu iz našeg kluba odnijeli u Doboj i poklonili klupsku zastavicu i desetak klupskih značaka. U znak zahvalnosti, on je našem klubu poslao čestitku za Novu 1983. godinu.

Vladimir Štenzl, rođen je 1934. godine u Zagrebu. Spada u plejadu najvećih rukometnih trenera ne samo u bivšoj Jugoslaviji nego i u svijetu. Imao je kratku rukometnu karijeru, ali je kao trener u klubovima i sa reprezentacijama postigao vrhunske rezultate. Kao trener „Medveščaka“ osvaja, 1964. i 1966. godine, titulu prvaka Jugoslavije. Osim „Medveščaka“ kao klupski trener vodio je „Crvenku“ iz Crvenke, „Krivaju“ iz Zavidovića i „Kvarner“ iz Rijeke. Kao trener reprezentacije Jugoslavije osvaja zlatnu medalju na Olimpijskim igrama u Minhenu. Nakon ovog uspjeha, 1973. godine, odlazi u Njemačku i, u periodu od 1974. do 1982. godine, obavlja funkciju saveznog selektora reprezentacije Njemačke. Sa Njemačkom, 1974. godine osvaja titulu svjetskog prvaka. Iz Rukomet-

nog kluba „Gračanica“ prve kontakte sa ovim vrhunskim trenerom bili su 1967. godine.

Te se godine ekipa „Bosne“ iz Visokog, koju je vodio Srđa Praljak, takmičila u prvoj saveznoj ligi. Visočani su bili zainteresovani za našeg golmana Predraga Hadžistevića. Pošto sam se dobro poznavao sa trenerom „Bosne“ Srđanom Praljkom, otišao sam sa Hadžistevićem na te pregovore. Tom prilikom prisustvovali smo i prvenstvenoj utakmici između „Vitekša“ i „Crvenke“, koju je vodio Vlado Štenzl. Nakon spomenute utakmice Štenzl je, čekajući voz za Zagreb, preko dva sata bio gost u stanu Srdjana Praljka. Za to vrijeme, i mi iz Gračanice (Hadžistević i ja) imali smo veliku čast i priliku razgovarati sa takvim rukometnim stručnjakom. Nakon izvjesnog vremena, Štenzl je došao za trenera „Krivaje“ iz Zavidovića, koja se takmičila u Prvoj saveznoj ligi. Kao trener „Krivaje“, dolazio je u Gračanicu, predvodeći svoj klub na jednoj kup utakmici.

Rukometne sudije

Bivša Jugoslavija nije imala samo svjetski poznate rukometaše i trenere, nego je bila poznata i po vrhunskim rukometnim sudijama. Tako je i Bosna i Hercegovina imala nekoliko međunarodnih sudija od kojih su mi ostali u sjećanju: Drago Dopuđa, Džabir Delalić, Dušan Vrhovec i Jovo Popović. Svi su sudili u „Gračanici“ niz prvenstvenih i prijateljskih utakmica.

Iz ostalog dijela Jugoslavije najpoznatije međunarodne sudije bili su: iz Srbije–Milan Valčić i Miodrag Stanojević, iz Hrvatske Branko Horvat i Zlatko Mošnjčića, a iz Slovenije Štefan Jug i Herbert Jeglič.

Od spomenutih rukometnih sudija, možemo konstatovati da je najbolji i najuspješniji bio **Milan Valčić** iz Beograda. Rođen je u Vlasotincu 1935. godine. Sudio je na svjetskim prvenstvima, olimpijadama kao i brojne utakmice u evropskim klupskim takmičenjima. Sudio je i finale Kupa šampiona Evrope.

Sa pravom nosi epitet najboljeg rukometnog sudije u bivšoj Jugoslaviji. Milan Valčić, sa svojim kolegom Miodragom Stanojevićem sudio je i jednu prvenstvenu utakmicu „RK Gračanica“

U cilju unapređenja suđenja u rukometu, svojevremeno je bila uspostavljena saradnja između republika Srbije i Bosne i Hercegovine, te je odlučeno da najbolje sudije iz Srbije i Bosne i Hercegovine „odsude“ nekoliko utakmica, ali u nižim rangovima takmičenja. Tako su najbolje rukometne sudije iz BiH vodile utakmicu Republičke lige Srbije, a najbolje sudije iz Srbije utakmice Republičke lige BiH. Tako je sudijski par Milan Valčić i Miodrag Stanojević sudio derbi susret Republičke lige BiH između „Premiuma“ iz Bosanskog Broda i RK „Gračanice“, koji je odigran u Bosanskom Brodu. Tako su rukometnaši „Gračanice“ imali priliku da njihovu utakmicu sudi najbolji rukometni sudija bivše Jugoslavije.

Na kraju ovog Priloga iz historije gračaničkog sporta moramo reći da smo spome-

nuli samo mali broj vrhunskih rukometnaša, trenera i sudija koji su ostavili traga u dogodišnjoj istoriji gračaničkog rukometa. Njih je bilo mnogo više, ali vrijeme i prostor nisu dali mogućnost da ih spomenemo. Na ovom spisku trebalo je navesti i Hamdiju Saračevića, Jerolima Karadžu, Zvonimira Serdarovića, Petra Perovića, Petrira Fejzulu, Zdravka Zovka, Ermina Velića, Srdjana Praljka, Miodraga Karalića, Zdravka Rađenovića, Jovicu Elezeovića. Sve su to bili vrhunski rukometnaši, osvajači mnogih medalja, a igrali su protiv gračaničkih rukometnaša. Ovaj spisak zaključit ćemo sa Brankom Jankovićem, osnivačem rukometnog kluba u Gračanici. Nakon odlaska iz Gračanice, postao je važna ličnost u rukometnom sportu Bosne i Hercegovine i Jugoslavije. Bio je trener „Mladosti“ iz Banja Luke, direktor u RK „Borac“ Banja Luka, predsjednik Stručne komisije u Rukometnom savezu BiH i predsjednik Stručne komisije Rukometnog saveza Jugoslavije.